

بررسی ویژگی‌های شخصیتی ارادل و اوباش و رابطه آن با گرایش به خشونت

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۷/۱۸

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۳/۱۰

از صفحه ۱۲۵ تا ۱۴۲

نوذر امین صرامی^۱، سعید عطازاده^۲، محمد شکوری^۳، علیرضا نجفی^۴

چکیده

مجرمان به ویژه ارادل و اوباش از نظر شخصیتی دارای تیپ‌های مختلفی هستند که سنخ‌شناسی آن‌ها و بررسی رابطه بین این سنخ‌های شخصیتی و گرایش به جرم به عنوان مسئله اساسی این پژوهش مطرح می‌شود. در این رابطه، پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های شخصیتی ارادل و اوباش و رابطه آن با گرایش به خشونت انجام گرفته است. مطالعه حاضر به لحاظ هدف در شمار مطالعات کاربردی و از نظر روش اجرا، از نوع توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری، ارادل و اوباش منطقه ۱۶ تهران به تعداد ۲۸۰ نفر و نمونه آماری، ۸۰ نفر که با روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده است. جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه تحلیل شخصیت صورت گرفت و تجزیه و تحلیل داده با روش‌های آمار توصیفی و استنباطی مانند تحلیل رگرسیون انجام شد. یافته‌ها نشان داد ویژگی‌های فردی از جمله سابقه‌دار بودن، سن و وضعیت تأهل در نوع جرائم ارتكابی از سوی ارادل و اوباش به علت داشتن سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ درصد تأثیرگذار است، لذا می‌توان گفت بین ویژگی‌های فردی ارادل و اوباش و نوع جرائم ارتكابی رابطه معناداری وجود دارد. ویژگی‌های شخصیتی ارادل و اوباش با گرایش به خشونت دارای رابطه بوده و افرادی با تیپ شخصیتی آرام و خونسرد و تیپ شخصیتی پرخاشگر دارای بیش‌ترین گرایش به خشونت در بین ارادل و اوباش هستند.

کلید واژه‌ها: شخصیت، ویژگی‌های شخصیتی، تیپ شخصیتی، ارادل و اوباش، گرایش، خشونت.

استناد: امین صرامی، نوذر، عطازاده، سعید؛ شکوری، محمد و نجفی، علیرضا (پاییز ۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های شخصیتی ارادل و اوباش و رابطه آن با گرایش به خشونت. فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۱۳(۵۱)، صص ۱۲۵-۱۴۲.

۱. دانشیار جامعه‌شناسی دانشگاه علوم نظامی امین، نویسنده مسئول: naminsaremi@gmail.com

۲. استادیار حقوق دانشگاه علوم نظامی امین، saeidbahjat@yahoo.com

۳. کارشناس ارشد اطلاعات دانشگاه علوم نظامی امین، M.Shakori2018@iran.ir

۴. استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه علوم نظامی امین، behshadbehshiti@yahoo.com

مقدمه

پدیده اوباشگری و اثرات مخرب آن بر امنیت شهروندان، یکی از مسائل انتظامی امنیتی ایران به ویژه در شهرهای بزرگی مانند کلانشهر تهران است. این موضوع باعث شده تا پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا، بخشی از انرژی خود را به تحقیق و بررسی در این زمینه صرف کند و در سال‌های اخیر، طرح‌هایی را در جهت «شناسایی» و «دستگیری» افرادی که با افعال خود، شرارت و ناامنی را در سطح شهرها گسترش داده‌اند، به مرحله اجرا درآورد. مقوله‌ای که در نهایت به حذف و اعدام بعضی از چهره‌های اصلی شرارت در تهران و شهرستان‌ها منجر شده است و تقریباً توانسته است از شدت ناامنی‌های حاصل از این مقوله بکاهد.

اساساً وجود امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است که احساس امنیت و امنیت روانی در آن جامعه لازم است. برخی صاحب‌نظران، احساس امنیت را در یک جامعه، مهم‌تر از وجود امنیت در آن می‌دانند (پناهی، اکبریان، نورمحمدی و ناصری نژاد، ۱۳۸۹، ص ۱۸۷). یکی از عواملی که باعث می‌شود امنیت و احساس آن در جامعه به هم بخورد، وجود افرادی است که دارای شخصیت‌های غیرطبیعی هستند. افرادی که تیپ شخصیتی آن‌ها با اختلال روبرو است. ویژگی شخصیتی این افراد آن‌ها را از دیگر افراد متمایز می‌کند. در حال حاضر، ارادل و اوباش از حالت سنتی که یک تیپ خاص دارای ویژگی‌های شخصیتی شناخته شده‌ای بوده و حالات، رفتار، طرز پوشش و گفتار خاص داشتند، خارج شده است. آن‌ها از نظر شخصیتی و رفتاری دارای مؤلفه‌هایی هستند که به علت داشتن اختلالات شخصیتی و تحریک سایر عوامل مانند مشروبات الکلی، مواد مخدر و قرص‌های روانگردان، دست به رفتارهای پرخاشگرانه می‌زنند. شخصیت آن‌ها دارای جنبه‌های خودمحوری، بی‌ثباتی، پرخاشگری و بی‌تفاوتی است که در مجرمان، بی‌تفاوتی در برابر سرزنش و ملامت، بی‌توجهی نسبت به قطعی بودن اعمال مجازات و عدم توجه به درد و رنج قربانی و زشتی ارتکاب را می‌توان دید (گسن، ۱۳۸۶، ص ۸۱). در منطقه ۱۶ شهرداری تهران که حوزه استحقاقی سرکلانتری هفتم فاتب است، این مسئله وجود داشته و هر چند روز شاهد اقدامات شرورانه ارادل و اوباشی است که با ایجاد درگیری‌های دسته‌جمعی و تخریب، باعث ایجاد ناامنی و بروز احساس ناامنی در بین شهروندان می‌شوند. در طول سال ۱۳۹۵ تنها در محدوده کلانتری نازی‌آباد، سه فقره قتل با سلاح گرم و سرد توسط ارادل و در جریان درگیری‌های خیابانی اتفاق بوده است.

در زمان دستگیری و بازجویی متهمان، جنون آنی و عدم کنترل رفتار را علت ارتکاب اعمال خود اعلام کردند که به همین دلیل، منطقه ۱۶ شهرداری برای مطالعه انتخاب شده است. بر این اساس، هدف اصلی این مطالعه عبارت است از بررسی ویژگی‌های شخصیتی ارادل و اوباش و رابطه آن با گرایش به خشونت. بنابراین، این پژوهش به دنبال آن است تا با تمرکز بر منطقه ۱۶ شهرداری تهران، پاسخی علمی و عملی در ارتباط با این پرسش اساسی که ارادل و اوباش منطقه ۱۶ دارای چه ویژگی‌های شخصیتی هستند و رابطه این ویژگی‌ها با گرایش آن‌ها به خشونت چگونه است؟ فراهم و ارائه کند.

پژوهش‌های متعددی در زمینه رابطه شخصیت و جرم انجام گرفته است؛ گروسی، محمود علیلو و کورانه (۱۳۸۶) در تحقیق خود با عنوان «مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های مقابله‌ای مجرمان با افراد بهنجار» به این نتیجه رسیده است که موانع و مشکلاتی در زندگی آدمی پدید می‌آید که سازگاری و در نتیجه، تعادل روانی فرد را بر هم می‌زند و باعث بروز اختلالات روانی شود. جوانمرد (۱۳۹۰) نیز در پژوهشی با عنوان «تحلیل جرم شناختی و روان‌شناختی بزهکاری در پرتو نظریه شخصیت مجرمانه؛ با تأکید بر سه پرونده جنایی (خفاش شب تهران، بیجه پاکدشت و عنکبوت اصفهان)» نتیجه گرفت که اگرچه محیط اجتماعی در رفتارهای جنایی نقش دارد، اما ریشه بزهکاری در شخصیت مرتکبان نهفته است.

عابدینی (۱۳۸۷) در تحقیق خود با موضوع «ویژگی‌های شخصیتی مجرمان خطرناک»، آورده است که مجرمان و به ویژه مجرمان خطرناک، دارای چه ویژگی‌های شخصیتی هستند. روان‌شناسان نیز مجرمان را دارای مرض روانی یا اختلالات شخصیتی به شمار می‌آورند. پناهی، اکبریان، نورمحمدی و ناصری نژاد (۱۳۸۹) نیز در تحقیقی با عنوان «افزایش احساس امنیت شهروندان شهر ری با اجرای طرح مبارزه با ارادل و اوباش»، نتیجه گرفته‌اند اجرای طرح مبارزه با ارادل و اوباش با افزایش احساس امنیت شهروندان در ارتباط بوده و اکثریت جامعه آماری تحقیق، عملکرد ناجا را در اجرای طرح مزبور مطلوب می‌دانند.

براساس تحقیق کانون اصلاح و تربیت سازمان زندان مشهد که در سال ۱۳۹۱ منتشر شد، ۶۲ درصد افراد موجود در کانون، والدینشان شخصیت ناسازگاری داشته‌اند. این امر

بیانگر ارتباط شخصیت با بزهکاری است که می‌تواند منجر به بزهکاری در نوجوانان شود. دیویسون و جانکا^۱ براساس مطالعه‌ای که درباره دانش‌آموزان بزهکار انجام داده‌اند، اهمیت احتمالی تأثیر اختلال شخصیت بر بزهکاری را نشان داده و اعلام کردند، دانش‌آموزانی که ترک تحصیل کرده‌اند، هم در پرسش‌نامه‌های شخصیت نمرات بالایی را در بزهکاری به دست آوردند و هم برخوردهای متعددی را با پلیس داشتند (دیویسون و جانکا، ۲۰۱۲). بونکر^۲ در تحقیق خود نشان داد که در ایتالیا ۸۸ درصد از محکومانی که بازداشت شده بودند، جزء افراد دارای شخصیت ضعیف بوده‌اند. شاو^۳ نیز در مطالعه مناطق جرم‌خیز شیکاگو مشاهده کرد که همبستگی بین جوانان مجرم و خلیقات، ۷۴ درصد بوده است. این تحقیقات نشان داده‌اند که بین جرم و ویژگی‌های شخصیتی رابطه نزدیکی وجود دارد (به نقل از سیگل و برندون^۴، ۲۰۱۱، ص ۴۰).

شخصیت، سازمان پویای جنبه‌های ادراکی و انفعالی و ارادی و بدنی (شکل بدن و اعمال حیاتی بدن) آدمی است (سیاسی، ۱۳۷۷) و مجموعه‌ای پایدار از ویژگی‌ها و گرایش‌هاست که مشابهت‌ها و تفاوت‌های رفتار روان‌شناختی افراد (افکار، احساسات و اعمال) را که دارای تداوم زمانی بوده و ممکن است به واسطه فشارهای اجتماعی و زیست‌شناختی موقعیت‌های بلاواسطه شناخته شوند یا به آسانی درک شوند، مشخص می‌کند (کرمی، ۱۳۹۵). مراد از شخصیت، الگوهای معینی از رفتار و شیوه‌های تفکر است که نحوه سازگاری شخص را با محیط تعیین می‌کند. البته شخصیت یک مفهوم انتزاعی است (موسکاویتز^۵، ۲۰۱۱، ص ۳).

تقسیم‌بندی تیپ‌های شخصیتی به چهار گروه A, B, C, D یکی از دقیق‌ترین تقسیم‌بندی‌ها در این زمینه است (کریس و برشتین، ۱۳۸۳، ص ۱۵). شخصیت رقابت‌جو، افرادی هستند که دارای تیپ شخصیتی بسیار رقابت‌جو، کمال‌گرا و حساس نسبت به زمان هستند؛ به همین دلیل است که افرادی که دارای چنین تیپ شخصیتی هستند، معمولاً در حال انجام کار و یا پروژه‌ای هستند. بزرگ‌ترین مشکل افراد این گروه، داشتن استرس بیش از اندازه است. شخصیت آرام و خونسرد، درست برعکس گروه قبل،

1. Davison & Janca
2. Bonker
3. Shaw
4. Siegel & Brandon
5. Moskowitz

بسیار آرام و خونسرد هستند. به ندرت می‌توان افراد این گروه را دچار استرس و نگرانی کرد. گذر زمان برای آن‌ها اهمیت چندانی ندارد. بیکار بودن و استراحت کردن برای آن‌ها خوشایند است. افراد گروه آرام و خونسرد نیز کمال‌گرا و به دنبال پیشرفت هستند، اما به اندازه گروه رقابت‌جو، رقابت‌جو نیستند. اغلب افراد این گروه کارهای خود را در آخرین لحظات انجام می‌دهند. افراد با شخصیت درون‌گرا، عاشق جزئیات هستند و همیشه دوست دارند نحوه کارکرد اشیاء مختلف را بدانند. افراد گروه درون‌گرا، هیچ‌گاه به دنبال تحمیل عقاید شخصی خود به دیگران نیستند و حتی اگر از امری خوششان نیاید، سعی می‌کنند آن را تحمل کنند. به همین دلیل است که گاه دچار استرس و در مواقعی هم دچار افسردگی می‌شوند. افراد دارای تیپ شخصیتی درون‌گرا در مقایسه با افراد گروه رقابت‌جو و آرام و خونسرد، بیش‌تر در معرض ابتلا به افسردگی هستند (لارنس و الیور، ۱۳۸۱). افراد دارای شخصیت پرخاشگر نیز از عزت‌نفس کمی برخوردارند و معمولاً از تأیید نشدن توسط دیگران می‌ترسند. همین امر باعث می‌شود خیلی نتوانند با دیگران راحت باشند. نمی‌توان گفت اینگونه افراد، اجتماعی نیستند.

اختلال شخصیت ضد اجتماعی با رفتارهای ضد اجتماعی و جنایی مستمر مشخص می‌شود که البته معادل جنایتکاری نیست؛ بلکه فرد در مطابقت دادن خود با موازین اجتماعی ناتوان است و روش‌های تعاملی‌شان با دیگران انعطاف‌ناپذیر و ناسازگارانه است. فرد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی، دچار یک اختلال سلوک رفتاری است. اختلال سلوک، یک الگوی مکرر و با ثبات از رفتار را شامل می‌شود که در آن به حقوق اساسی دیگران تجاوز می‌شود یا هنجارهای اجتماعی یا قواعد متناسب با سن، زیر پا گذاشته می‌شود. در اختلال شخصیت ضد اجتماعی، تفاوت ملموسی میان فرد و هنجارهای پذیرفته شده اجتماعی دیده می‌شود. انواع مختلفی از رفتارهایی که مطابق ارزش‌های جامعه و قانون ارتکاب به آن‌ها نهی شده است یا جرم تلقی شده است، در افراد دچار اختلال شخصیت ضد اجتماعی دیده می‌شود (پارسا، ۱۳۷۲، ص ۲۱۱). این اختلال در میان مجرمان بسیار فراگیر است و افرادی که از این نوع اختلال برخوردارند، دارای آمادگی بیش‌تری از لحاظ شخصیت، نوع زندگی و انگیزه برای ارتکاب اعمال مجرمانه را دارند (تروی، ۱۳۸۵، ص ۲۵). افراد دارای شخصیت ضد اجتماعی به‌طور معمول با ظاهری عادی یا حتی فریبنده و راضی‌کننده مشاهده می‌شوند، اما سوابق آن‌ها حاکی از اختلال عملکرد در بسیاری از زمینه‌های زندگی است؛ دورغ‌گویی، فرار از مدرسه و

منزل، دزدی، نزع، سوءمصرف دارو و فعالیت‌های غیرقانونی، تجربیات معمول این بیماران است. این افراد در موقعیت‌هایی که افراد طبیعی، اضطراب و افسردگی نشان می‌دهند، هیچ واکنشی نشان نمی‌دهند. تهدید به خودکشی به دلیل پرخاشگری نسبت به خود یا به منظور اغفال دیگران با هدف کسب منافع دیگران صورت می‌گیرد و با مهارت بسیار و به آسانی می‌توانند دیگران را برای شرکت در طرح‌هایی که برای به دست آوردن پول و شهرت، نزدیک‌ترین راه شمرده می‌شوند، متمایل سازند. اختلال شخصیت ضد اجتماعی، زمینه‌های متعددی از زندگی شخص را شامل می‌شود که از این بابت با رفتار غیرقانونی تفاوت دارد (اتکینسون و دیگران^۱، ۱۹۹۳). افراد مبتلا به اختلال شخصیت، درصد زیادی از جرم را به خود اختصاص داده‌اند و عوامل زیادی در بروز این جرم دخیل دانسته شده است. از جمله این عوامل می‌توان به مصرف الکل، مواد مخدر، عدم پذیرش درمان، سابقه و خشونت اشاره کرد و از دیگر عوامل خشونت، عدم برقراری حس همدردی با دیگران و عدم شکل‌گیری وجدان در این گروه از علل بروز جرائم تکراری در آن‌ها است (آیزندال، ۱۳۷۵، ص ۵۸).

جرم‌شناسی گذار از اندیشه به عمل مجرمانه، ابتدا در قالب مطالعات زیست‌شناختی مطرح شد و در مکتب تحقیقی به اوج خود رسید. بعد از آن، از نظریه‌های روان‌شناسی بهره‌مند شد و امروزه تمایل نسبت به استفاده از اطلاعات علوم ژنتیکی پیدا کرده است. در این نوع جرم‌شناسی، چگونگی به فعل درآوردن اندیشه مجرمانه به عنوان یک فرآیند بررسی می‌شود. هر فرآیندی یک نقطه شروع، یک نقطه جریان و یک نقطه پایان دارد، بنابراین وقتی گفته می‌شود جرم‌شناسی گذار از اندیشه به عمل مجرمانه، این گذار یک پویایی را نمایان می‌کند؛ به این صورت، در دیدگاه جرم‌شناسی پویا به وسیله برش‌برداری مقطعی، می‌خواهند ببینند که چگونه اندیشه مجرمانه در بعضی متوقف و در بعضی به صورت جرم به منصه ظهور می‌رسد (ابرنادآبادی، ۱۳۹۵).

در این رابطه، آیسنگ به طرح چهار بعد شخصیتی برون‌گرایی، درون‌گرایی، نوروز‌گرایی و پایداری می‌پردازد و اعتقاد دارد احتمال بروز رفتارهای مجرمانه در فرد هیجان‌پذیر بیش‌تر از شخصیتی است که سطح پایینی در این بعد به دست می‌آورند؛ چراکه هیجان‌پذیری می‌تواند همانند یک کشاننده، فرد را به انجام رفتارهای عادی خود

1. Atkinson et al

و دارد. به دیگر سخن، در شرایط هیجانات شدید، یک شخص در برابر عادت‌های خوب یا بد خود آسیب‌پذیر می‌شود و اگر عادت‌های ضد اجتماعی در وی ایجاد شده باشد، در شرایط هیجانی تمایل وی به انجام آن‌ها بیشتر خواهد شد و نوروزگرایی، مبادرت بین اعمال را تشدید خواهد کرد. با این وجود، از آنجا که عادت‌ها اصولاً در افراد با سن بالا ریشه‌دارتر است، می‌توان انتظار داشت که نقش نوروزگرایی در سوق دادن افراد به ارتکاب جرم در بزرگسالان بیشتر از کودکان و نوجوانان باشد (دادستان، ۱۳۹۶، ص ۱۱۴). روان‌شناسان و آسیب‌شناسان اجتماعی، جنایت‌های خطرناک ضد اجتماعی را ناشی از عوامل بیولوژیک (ارثی) روانی یا اجتماعی می‌دانند. با توجه به نمونه‌های متعدد و سوابق جنایتکاران خطرناک، به نظر می‌رسد تمامی عوامل در شکل‌گیری جنایت‌ها مؤثر بوده‌اند (کی‌نیا، ۱۳۷۴، ص ۶۸).

آیسنگ معتقد است که ترکیب شرایط محیطی و عوامل عصب‌شناختی و شخصیتی سبب به وجود آمدن انواع مختلف جرم می‌شود. این فرض بر این اساس است که بعضی از شخصیت‌ها نسبت به بعضی دیگر مستعد ارتکاب جرم هستند. برخلاف بیشتر نظریه‌های معاصر، نظریه آیسنگ تأکید زیادی بر استعداد ژنتیک برای رفتار جنایی و در نهایت رفتار ضد اجتماعی دارد. آیسنگ بر این باور نبود که افراد مجرم متولد می‌شوند؛ بلکه بر این باور بود که برخی افراد با سیستم عصبی خاص متولد می‌شوند که با بیشتر مردم جامعه، تفاوت معنادار دارند. بنا بر نظریه آیسنگ، عامل عمده و مهم رفتار جنایی، شخصیت است و نقش اصلی و تعیین‌کننده در ایجاد جرم و جنایت دارد (آیسنگ، ۱۳۷۵).

براساس چارچوب نظری، فرضیه‌های تحقیق به این شرح قابل تعریف است:

- بین ویژگی‌های فردی ارادل و اوباش و گرایش آن‌ها به خشونت رابطه معناداری وجود دارد.
- بین تیپ‌های شخصیتی ارادل و اوباش و گرایش آن‌ها به خشونت رابطه معناداری وجود دارد.

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق عبارت است از ۲۸۰ نفر از ارادل و اوباش منطقه ۱۶ شهرداری تهران

که دارای پرونده کنترلی در معاونت اطلاعات کلانتری‌ها و پایگاه هفتم پلیس امنیت بوده و به صورت مستمر با حضور در مراجع قضایی مورد کنترل و پایش قرار می‌گیرند. نمونه آماری این تحقیق شامل ۸۰ نفر از این ارادل و اوباش است که به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده‌اند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه است. برای بررسی صحت ابزار از روایی صوری و برای پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده که در این آزمون برابر با ۰/۸۶۹ است و در نتیجه می‌توان از پایایی ابزار مورد استفاده در این پژوهش اطمینان داشت. برای تجزیه و تحلیل و به منظور توصیف ویژگی‌های نمونه، ابتدا داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی خلاصه و طبقه‌بندی شده و سپس با استفاده از شاخص‌های آمار استنباطی به تأیید یا رد فرضیه‌ها پرداخته شد. تجزیه و تحلیل داده‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS²² و آزمون‌های آمار استنباطی مانند ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس و همچنین تحلیل رگرسیون انجام شده است.

یافته‌های تحقیق

توزیع فراوانی ارادل و اوباش بر حسب نوع جرم، زادگاه، تحصیلات و بر حسب نوع شخصیت آن‌ها به ترتیب در جدول ۱ تا ۴ نمایش داده شده است.

جدول ۱ - توزیع فراوانی ارادل و اوباش بر حسب نوع جرم

نوع جرم	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
سابقه سرقت‌های خشن	۱۹	۲۳/۸	۲۳/۸
سابقه سرقت کیف‌قاپی	۳۳	۴۱/۳	۶۵
سابقه فروش و مصرف مشروبات الکلی	۱۵	۱۸/۸	۸۳/۸
سابقه درگیری منجر به جرح	۱۳	۱۶/۳	۱۰۰
کل	۸۰	۱۰۰	

جدول ۲ - توزیع فراوانی ارادل و اوباش بر حسب نوع زادگاه

نوع زادگاه	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
شهرستان	۲۷	۳۳/۸	۳۳/۸
تهران	۵۳	۶۶/۲	۱۰۰
کل	۸۰	۱۰۰	

جدول ۳- توزیع فراوانی ارادل و اوباش بر حسب تحصیلات

تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
زیردیپلم	۶۸	۸۵	۸۵
دیپلم	۷	۸/۸	۹۳/۸
فوق دیپلم	۴	۵	۹۸/۸
لیسانس	۱	۱/۳	۱۰۰
کل	۸۰	۱۰۰	

جدول ۴- توزیع فراوانی ارادل و اوباش بر حسب نوع شخصیت

نوع شخصیت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
نوع رقابت‌جو	۶	۷/۵	۷/۵
نوع پرخاشگر	۲۷	۳۳/۷	۳۶/۳
نوع درون‌گرا	۹	۱۱/۳	۴۷/۶
نوع آرام و خونسرد	۳۸	۴۶/۲۵	۱۰۰
کل	۸۰	۱۰۰	

جدول ۵- تحلیل رگرسیون سهم اشتغال افراد در گرایش به خشونت

متغیر	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	سطح معناداری
رگرسیون	۲/۹۱۷	۲/۹۱۷	۱	۱۳/۳۱۷	۰/۰۰۰
باقی‌مانده	۱۷/۰۸۳	۰/۲۱۹	۷۸		
کل	۲۰۰۰۰		۷۹		

جدول ۵، میزان تأثیر اشتغال جامعه آماری بر نوع جرم و خشونت را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مقدار معناداری کوچک‌تر از $0/05$ است، بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت نوع اشتغال ارادل و اوباش بر گرایش آن‌ها به خشونت و جرم اثرگذار است.

جدول ۶- ضرایب تأثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۶۰/۸۹	۰/۰۰۰
اشتغال افراد	۰/۳۸۲	۳/۶۴۹	۰/۰۰۰

مقدار ثابت همان عرض از مبدأ است و میزان متغیر وابسته را بدون دخالت متغیر مستقل نشان می‌دهد. با توجه به نتایج جدول ۶ می‌توان گفت، با ارتقای یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده، متغیر وابسته ارتقاء پیدا خواهد کرد. آماره T اهمیت نسبی متغیر مستقل را نشان می‌دهد. با توجه به مقدار این آماره و سطح خطای کمتر از $0/05$ ، می‌توان گفت متغیر مورد نظر، تأثیر آماری معناداری در تبیین تغییرات

متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تأیید می‌کند.

جدول ۷- تحلیل رگرسیون سابقه جرم افراد در گرایش به خشونت

متغیر	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	سطح معناداری
رگرسیون	۲/۱۳۴	۲/۱۳۴	۱	۹/۳۱۹	۰/۰۰۳
باقی‌مانده	۱۷/۸۶۶	۰/۲۲۹	۷۸		
کل	۲۰۰۰۰		۷۹		

جدول ۷، میزان تأثیر سابقه جرم جامعه آماری بر گرایش به خشونت و جرم را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مقدار معناداری کوچک‌تر از $۰/۰۵$ است، بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت سابقه اراذل و اوباش بر گرایش آن‌ها به خشونت و جرم اثرگذار است.

جدول ۸- ضرایب تأثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۵/۲۰۱	۰/۰۰۰
سابقه جرم	۰/۳۲۷	۳/۰۵۳	۰/۰۰۳

با توجه به نتایج جدول ۸، می‌توان گفت با ارتقای یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده، متغیر وابسته ارتقاء پیدا خواهد کرد. با توجه به مقدار آماره T و سطح خطای کمتر از $۰/۰۵$ ، می‌توان گفت متغیر موردنظر، تأثیر آماری معناداری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تأیید می‌کند.

جدول ۹- تحلیل رگرسیون وضعیت تأهل افراد در گرایش به خشونت

متغیر	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	سطح معناداری
رگرسیون	۰/۱۴۵	۰/۱۴۵	۱	۰/۵۷۱	۰/۴۵۲
باقی‌مانده	۱۹/۸۵۵	۰/۲۵۵	۷۸		
کل	۲۰۰۰۰		۷۹		

جدول ۹، میزان تأثیر وضعیت تأهل جامعه آماری بر گرایش به خشونت و جرم را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مقدار معناداری بزرگ‌تر از $۰/۰۵$ است، بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت وضعیت تأهل اراذل و اوباش بر گرایش آن‌ها به خشونت و جرم اثرگذار نبوده است.

جدول ۱۰ - تحلیل رگرسیون نوع جرم افراد در گرایش به خشونت

متغیر	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	سطح معناداری
رگرسیون	۰/۱۱۳	۰/۱۱۳	۱	۰/۴۴۲	۰/۰۴۸
باقی مانده	۱۹/۸۸۷	۰/۲۵۵	۷۸		
کل	۲۰۰۰۰		۷۹		

جدول ۱۰، میزان تأثیر نوع جرم جامعه آماری بر گرایش به خشونت و جرم را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مقدار معناداری کوچک‌تر از $0/05$ است، بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت نوع جرائم اراذل و اوباش بر گرایش آن‌ها به خشونت و جرم اثرگذار است.

جدول ۱۱ - ضرایب تأثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۱۰/۰۸۱	۰/۰۰۰
نوع جرم	۰/۰۷۵	۰/۶۶۴	۰/۰۴۸

با توجه به نتایج جدول ۱۱، می‌توان گفت با ارتقای یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده، متغیر وابسته ارتقاء پیدا خواهد کرد. با توجه به مقدار آماره T و سطح خطای کمتر از $0/05$ ، می‌توان گفت متغیر موردنظر، تأثیر آماری معناداری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تأیید می‌کند.

جدول ۱۲ - تحلیل رگرسیون نوع زادگاه افراد در گرایش به خشونت

متغیر	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	سطح معناداری
رگرسیون	۳/۱۴۵	۳/۱۴۵	۱	۱۴/۵۵۲	۰/۰۰۰
باقی مانده	۱۶/۸۵۵	۰/۲۱۶	۷۸		
کل	۲۰		۷۹		

جدول ۱۲، میزان تأثیر نوع زادگاه جامعه آماری بر گرایش به خشونت و جرم را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود مقدار معناداری کوچک‌تر از $0/05$ است، بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت نوع زادگاه اراذل و اوباش بر گرایش آن‌ها به خشونت و جرم اثرگذار است.

جدول ۱۳ - ضرایب تأثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۴/۲۲۶	۰/۰۰۰
نوع زادگاه	۰/۳۹۷	۳/۸۱۵	۰/۰۰۰

با توجه به نتایج جدول ۱۳، می‌توان گفت با ارتقای یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده، متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد. با توجه به مقدار آماره T و سطح خطای کمتر از $0/05$ ، می‌توان گفت متغیر موردنظر، تأثیر آماری معناداری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تأیید می‌کند.

جدول ۱۴ - تحلیل رگرسیون سهم تحصیلات افراد در گرایش به خشونت

متغیر	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	سطح معناداری
رگرسیون	۰/۸۹۴	۰/۸۹۴	۱	۳/۶۵۲	۰/۰۴۰
باقی‌مانده	۱۹/۱۰۶	۰/۲۴۵	۷۸		
کل	۲۰۰۰۰		۷۹		

جدول ۱۴، میزان تأثیر تحصیلات جامعه آماری بر گرایش به خشونت و جرم را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود مقدار معناداری کوچک‌تر از $0/05$ است، بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت تحصیلات ارادل و اوباش بر گرایش آن‌ها به خشونت و جرم اثرگذار است.

جدول ۱۵ - ضرایب تأثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۱۰/۰۵۹	۰/۰۰۰
تحصیلات	۰/۳۱۱	۱/۹۱۱	۰/۰۴۰

با توجه به نتایج جدول ۱۵، می‌توان گفت با ارتقای یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده، متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد. با توجه به مقدار آماره T و سطح خطای کمتر از $0/05$ ، می‌توان گفت متغیر موردنظر، تأثیر آماری معناداری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تأیید می‌کند.

جدول ۱۶ - تحلیل رگرسیون نوع شخصیت افراد در گرایش به خشونت

متغیر	مجموع مربعات	میانگین مربعات	درجه آزادی	F	سطح معناداری
رگرسیون	۱/۱۲۱	۱/۱۲۱	۱	۴/۶۳۱	۰/۰۳۴
باقی‌مانده	۱۸/۸۷۹	۰/۲۴۲	۷۸		
کل	۲۰۰۰۰		۷۹		

جدول ۱۶، میزان تأثیر نوع شخصیت جامعه آماری بر گرایش به خشونت و جرم را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود مقدار معناداری کوچک‌تر از $0/05$ است،

بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت نوع شخصیت اراذل و اوباش بر گرایش آن‌ها به خشونت و جرم اثرگذار است.

جدول ۱۷- ضرایب تأثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۷/۹۰۸	۰/۰۰۰
نوع شخصیت	-۰/۲۳۷	۲/۱۵۲	۰/۰۳۴

با توجه به نتایج جدول ۱۷، می‌توان گفت با ارتقای یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده، متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد. با توجه به مقدار آماره T و سطح خطای کمتر از ۰/۰۵، می‌توان گفت متغیر موردنظر، تأثیر آماری معناداری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تأیید می‌کند.

به منظور شناسایی و رتبه‌بندی تیپ‌های شخصیتی اراذل و اوباش منطقه ۱۶ شهرداری تهران از آزمون فریدمن استفاده شده است که نتایج حاصل از اولویت‌بندی تیپ‌های شخصیتی در جدول ۱۸ گزارش شده است.

جدول ۱۸- نتایج حاصل از آزمون فریدمن برای تیپ‌های شخصیتی

رتبه	ضریب فریدمن	تیپ‌های شخصیتی
۴	۲/۳۴	نوع رقابت‌جو
۱	۲/۶۸	نوع آرام و خونسرد
۳	۲/۳۸	نوع درون‌گرا
۲	۲/۴۴	نوع پرخاشگر

همانگونه که در جدول ۱۸ گزارش شده است، ضریب فریدمن برای تیپ شخصیتی نوع رقابت‌جو ۲/۳۴، تیپ شخصیتی نوع آرام و خونسرد ۲/۶۸، نوع درون‌گرا ۲/۳۸ و تیپ شخصیتی نوع پرخاشگر ۲/۴۴ است که بالاترین رتبه به تیپ شخصیتی نوع آرام و خونسرد تعلق گرفته و کم‌ترین رتبه به تیپ شخصیتی نوع رقابت‌جو است.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که بین ویژگی‌های فردی اراذل و اوباش و نوع جرائم ارتكابی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل فرضیه اول نشان داد که ویژگی‌های فردی از جمله سابقه‌دار بودن، سن و وضعیت تأهل بر نوع جرائم

ارتکابی از سوی ارادل اوباش به علت داشتن سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ درصد تأثیرگذار است، لذا می‌توان گفت بین ویژگی‌های فردی ارادل و اوباش و نوع جرائم ارتکابی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، نتایج نشان داد که بین تیپ‌های شخصیتی ارادل و اوباش و نوع جرائم ارتکابی رابطه معناداری وجود دارد که با نتایج تحقیق گروسی، محمود علیلو و کورانه (۱۳۸۶) همسویی دارد.

اساساً سازگاری و در نتیجه تعادل روانی فرد، معلول نوع شخصیت و واکنش فرد است و رفتار و کردار ارادل و اوباش نیز بر همین منطق و بروز اختلالات روانی براساس نوع شخصیت تبیین می‌شود. با توجه به اینکه تیپ‌های شخصیتی براساس چهار نوع تیپ شخصیتی نوع رقابت‌جو، نوع آرام و خونسرد، نوع درون‌گرا و نوع پرخاشگر است و با توجه به اینکه سطح معناداری برای فرضیه دوم کمتر از ۰/۰۵ است، لذا می‌توان گفت که فرضیه دوم مبنی بر وجود رابطه معنادار بین تیپ‌های شخصیتی ارادل و اوباش و نوع جرائم ارتکابی مورد تأیید است. از طرفی، هر یک از تیپ‌های شخصیتی دارای ویژگی‌های خاص آن تیپ است؛ افرادی که دارای تیپ شخصیتی رقابت‌جو هستند، بسیار کمال‌گرا و حساس نسبت به زمان هستند. افراد با تیپ شخصیتی درون‌گرا عاشق جزئیات هستند و همیشه دوست دارند نحوه کارکرد اشیا مختلف را کشف کنند. افراد دارای تیپ شخصیتی درون‌گرا در مقایسه با افراد گروه رقابت‌جو و آرام و خونسرد بیشتر در معرض ابتلا به افسردگی هستند. افرادی هم که دارای تیپ شخصیتی پرخاشگر هستند، از عزت‌نفس کمی برخوردارند و معمولاً از تأیید نشدن توسط دیگران می‌ترسند. احساسات منفی همچون نگرانی، استرس، افسردگی و عصبانیت بیشتر به سراغ این دسته از افراد می‌آید. این موضوع با نتیجه تحقیق عابدینی (۱۳۸۷) که ویژگی‌های شخصیتی مجرمان پرخاشگر را بررسی کرده همسویی دارد. در این رابطه، نیاز به انجام اقدامات سلبی و ایجابی برای کنترل و نظارت بر ارادل و اوباش پرخاشگر است که پلیس امنیت با تشکیل شناسنامه امنیتی می‌تواند اقدامات مؤثری داشته باشد.

نتایج حاصل از اولویت‌بندی تیپ‌های شخصیتی ارادل و اوباش در منطقه ۱۶ شهرداری تهران با استفاده از آزمون فریدمن نیز نشان داد که بالاترین رتبه به تیپ شخصیتی نوع آرام و خونسرد تعلق گرفته و کم‌ترین رتبه مربوط به تیپ شخصیتی نوع رقابت‌جو است.

- در راستای اهداف و نتایج تحقیق، موارد زیر در قالب پیشنهاد ارائه می‌شود:
- برای اراذل و اوباش منطقه، شناسنامه شخصیتی با ذکر سوابق و وضعیت خانوادگی و اختلالات شخصیتی تشکیل شود.
 - از اراذل و اوباش دستگیر شده، توسط معاونت اجتماعی آزمون شخصیت گرفته شود.
 - شخصیت‌های آرام و خونسرد بیشتر کنترل شوند؛ زیرا نتایج تحقیق این را نشان داده که آن‌ها بیشتر مستعد ارتکاب جرائم خشن هستند.
 - کلاس‌هایی با حضور اندیشمندان و مددکاران اجتماعی برای اصلاح شخصیت اراذل و اوباش برگزار شود.
 - در پرونده‌های متشکله برای مقام قضایی شرح شخصیت اراذل و اوباش به تشریح آورده شود.
 - اراذل و اوباش دارای شخصیت ضد اجتماعی به شدت تحت کنترل اطلاعاتی و انتظامی قرار گیرند.
 - برای افرادی نظیر اراذل و اوباش دوره‌های آموزش حرفه‌ای و کارآموزی تدارک دیده شود تا با پیدا کردن تخصص، مجدداً به سمت و سوی اراذل و اوباشی در منطقه سکونت خود بنگردند.

منابع

منابع فارسی

- تروی، برنت ای. (۱۳۸۵). *ترسیم شخصیت جنایی* (اکبر استرکی، مترجم). تهران: معاونت آگاهی ناجا.
- آیزندال، جی. (۱۳۷۵). *جرم و شخصیت* (پاشا شیرینی، مترجم). تهران: انتشارات سخن (چاپ اول).
- آیسنگ، اچ، جی (۱۳۷۵). *جرم و شخصیت* (حسن پاشا شریفی و جعفر نجفی زند، مترجمان). تهران: انتشارات سخن (چاپ اول).
- پارسا، محمد (۱۳۷۲). *زمینه روانشناسی*. تهران: انتشارات بحث (چاپ هشتم).
- لارنس، پروین و الیور، جان (۱۳۸۱). *شخصیت* (محمد جعفر جوادی و پروین کدیور، مترجمان). تهران: انتشارات آبیژ.

- پناهی، حمید؛ اکبریان، مهدی؛ جاوید، نورمحمد و ناصری نژاد، علی (۱۳۸۹). افزایش احساس امنیت شهروندان شهرری با اجرای طرح مبارزه با اراذل و اوباش. *فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی*. ۱(۲۲)، صص ۱۸۷-۲۱۳. بازیابی از: <http://yon.ir/hxEVB>
- جوانمرد، بهروز (پاییز و زمستان ۱۳۹۰). تحلیل جرم شناختی روان شناختی بزهکاری در پرتو نظریه شخصیت مجرمانه؛ با تأکید بر سه پرونده جنایی خفاش شب تهران، بیجه پاکدشت و عنکبوت اصفهان. *مجله کانون وکلای دادگستری مرکز*. دوره جدید (۴۵ و ۴۶). بازیابی از: <http://lawtoday.ir/artical/4135>
- دادستان، پربخ (۱۳۹۶). *روان شناسی جنایی*. تهران: انتشارات سمت.
- سیاسی، علی اکبر (۱۳۷۷). *روانشناسی جنایی*. تهران: دانشگاه تهران.
- عابدینی، زین العابدین (۱۳۸۷). ویژگی شخصیتی مجرمان خطرناک. *نشریه کارگاه*. ۲(۳)، صص ۹۴-۱۰۷. بازیابی از: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1048842>
- کرمی، جهانگیر (۱۳۹۵). بررسی ویژگی‌های روان شناختی مجرمان خسونت. *مجله اصول بهداشت روانی*. ۱۸(۳)، صص ۱۴۵-۱۵۰. بازیابی از: http://jfmh.mums.ac.ir/article_6875
- کریس، الین و برشتین، داگلاس (۱۳۸۳). *رفتار جنایی* (مرکز تحقیقات و پژوهش‌های ناجا، مترجم)، تهران: انتشارات مرکز تحقیقات و پژوهش‌های ناجا.
- گسن، موریس (۱۳۸۵). *اصول جرم‌شناسی* (روح‌الله صدیق، مترجم). تهران: انتشارات دادگستر.
- کی‌نیا، مهدی (۱۳۷۴). *مبانی جرم‌شناسی* (دوره ۳ جلدی). تهران: انتشارات دانشگاه تهران (چاپ هفتم).
- گروسی فرشی، میر تقی؛ محمودعلیلو، مجید و کورانه، اسمعیلی (بهار ۱۳۸۶). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های مقابله‌ای مجرمان با افراد بهنجار. *روان‌شناسی معاصر*. ۲(۱)، صص ۲۴-۳۱. بازیابی از: <http://ensani.ir/file/download/article/20101013071603>
- گسن، ریموند (۱۳۸۶). *هسته‌های بسیار فعال نوجوانان بزهکار* (عباس تدین، مترجم). *مجله فقه و حقوق*. ۱۴(۴)، صص ۱۵۹-۱۸۳. بازیابی از: <http://yon.ir/c6Nwz>
- نجفی ابرنآبادی، علی حسین (۱۳۹۵). *جرم‌شناسی*. تهران: گنج دانش.

منابع انگلیسی

- Atkinson , Rita, Edward, Richard, smith (1993). Interoduction to Psychology. Harcourt Brace Jovanovich College Pub; 11th edition.
- Davison, Sophie and Janca, Aleksandar (Jan 2012). Personality disorder and criminal behaviour: what is the nature of the relationship? Curr Opin Psychiatry. 25(1):39-45. Retrieved from: doi: [10.1097/YCO.0b013e32834d18f0](https://doi.org/10.1097/YCO.0b013e32834d18f0)
- Moskowitz, Clara (2011). Live science senior, Criminal minds are different from yours, Brain scans reveal.
- Siegel, Larry J., Brandon, Welsh (2011). Juvenile Delinquency: The core Belmont, CA: Wadsworth.

